

Avtale for skoleåret 2023-2024 – pr. 02.01.23 (oppdaterte satser 2023/2024, aug. 23)

RUTINER VEDR. GJESTELEVER FOR KOMMUNENE I VIKEN

BAKGRUNN

Dette saksområdet er krevende av flere grunner:

- De elevene dette angår er blant de mest sårbare elevene.
- Det er i skjæringspunktet mellom **opplæringsloven** og **lov om barnevernstjenester**.
- De formelle «avtalene» gjøres mellom mange kommuner – og kommuner av svært ulik størrelse - der store kommuner har egne avdelinger som jobber med dette saksområdet, mens dette er en av mange oppgaver for en ansatt i en liten kommune.
- Det er mange parter involvert:
  - **Omsorgskommunen:** skolen der barnet opprinnelig kommer fra, barnevernet, adm. skoleeier, økonomikontor og evt. PPT.
  - **Oppholdskommunen:** ny skole, til en viss grad barnevernet, adm. skoleeier, økonomikontor, dokumentcenter og evt. PPT.
- Involverte skoler har svært ulik erfaring med dette – og plutselig skal en rektor som aldri før har hatt en fosterhjemsplassert elev håndtere dette sakskomplekset.
- De involverte partene har ulike lovverk mht. taushetsplikt og ulike fagsystemer.

Totalt sett kan dette føre til at dette arbeidet ikke blir så sømløst som ønskelig. Denne rutinen har som mål å sette en felles standard for hvordan dette arbeidet kan gjøres på en best måte til «barnets beste».

1. RETTSLIG GRUNNLAG

De grunnleggende føringene ligger i barnekonvensjonen – først og fremst i forhold til «barnets beste» slik det er formulert i artikkel 3, mens det økonomiske ansvaret og føringene for «det praktiske arbeidet» knyttet til disse sakene er hjemlet i opplæringsloven og beskrevet i forskrift til opplæringsloven.

Barnekonvensjonen: Artikkel 3 – Barnets beste

1. Ved alle handlinger som berører barn, enten de foretas av offentlige eller private velferdsorganisasjoner, domstoler, administrative myndigheter eller lovgivende organer, skal barnets beste være et grunnleggende hensyn.

2. Partene påtar seg å sikre barnet den beskyttelse og omsorg som er nødvendig for barnets trivsel, idet det tas hensyn til rettighetene og forpliktelsene til barnets foreldre, verger eller andre enkeltpersoner som har det juridiske ansvaret for ham eller henne, og skal treffe alle egnede, lovgivningsmessige og administrative tiltak for dette formål.

3. Partene skal sikre at de institusjoner og tjenester som har ansvaret for barns omsorg eller beskyttelse, retter seg etter de standarder som er fastsatt av de kompetente myndigheter, særlig med hensyn til sikkerhet, helse, personalets antall og kvalifikasjoner samt kvalifisert tilsyn.

Lov om barnevernstjenester § 5-4: (Ny lovtekst gjeldende fra 01.01.23)

Ansvar for barnet etter vedtak om omsorgsovertakelse

Etter at det er truffet vedtak om omsorgsovertakelse, har barnevernstjenesten omsorgsansvaret for barnet. Barnevernstjenesten skal gi barnet forsvarlig omsorg. Barnevernstjenesten skal ta avgjørelser som har betydning for barnets dagligliv, blant annet om barnet skal være i barnehage, benytte skolefritidsordning eller delta i fritidsaktiviteter. Barnevernstjenesten har også avgjørelsesmyndighet etter andre lover.

Fosterforeldrene eller institusjonen der barnet bor, utøver omsorgen for barnet på vegne av barnevernstjenesten og innenfor de rammene som barnevernstjenesten fastsetter.

Foreldrenes foreldreansvar er begrenset til avgjørelser om barnets grunnleggende personlige forhold, som valg av type skole, endring av navn, samtykke til adopsjon og inn- og utmelding i tros- og livssynssamfunn

Opplæringsloven § 13-1:

Plikt for kommunen til å sørge for grunnskoleopplæring

Kommunen skal oppfylle retten til grunnskoleopplæring etter denne lova for alle som er busette i kommunen.

Ansvarer gjeld ikkje elevar og andre som fylkeskommunen har ansvaret for etter §§ 13-2, 13-2 a og 13-3a.

Departementet gir forskrifter eller pålegg i enkelttilfelle om kven som skal reknast som busett i kommunen, og om refusjon av utgifter som andre kommunar har til grunnskoleopplæring.

Forskrift til opplæringsloven § 18-1: (Foreløpig ikke oppdatert i hht. ny lov om barneverntjenester)

Kommunen sitt økonomiske ansvar for elevar som får opplæring utanfor bustadkommunen

- a. For barn som ikkje er særskilt nemnde under punkt b, c og d, og som får grunnskoleopplæring og spesialundervisning utanfor kommunen, betaler bustadkommunen etter avtale. Bustadkommunen fastset omfanget av spesialundervisninga etter sakkunnig tilråding frå vertskommunen. Bustadkommunen er den kommunen der foreldra, eller den av foreldra som har omsorga for barnet, bur.
- b. For barn som er i opplæringspliktig alder, og som barnevernstenesta eller fylkesnemnda plasserer utanfor kommunen, i fosterheim eller i institusjonar som ikkje er nemnde under punkt c og d, gjeld dette:
  - Den kommunen som etter lov 17. juli 1992 nr. 100 om barneverntjenester har det økonomiske ansvaret for desse barna, ber også det økonomiske ansvaret for grunnskoleopplæringa og spesialundervisninga, jf. lov om barneverntjenester § 9-1.
  - Om ikkje anna blir avtalt, skal den kommunen som ber det økonomiske ansvaret, betale for vanleg undervisning det som ein elev i den kommunen der eleven har opphald, kostar i gjennomsnitt. For spesialundervisning fastset bustadkommunen omfanget etter ei sakkunnig tilråding frå vertskommunen. Det økonomiske ansvaret følgjer av det fastsette omfanget.
- c. For barn og unge i institusjonar som den statlege regionale barnevernmyndigheita har ansvaret for etter barnevernlova § 5-1, og barn og unge i private og kommunale institusjonar som er godkjende etter barnevernlova § 5-8, gjeld opplæringslova § 13-2.
- d. For pasientar i helseinstitusjonar som eit regionalt helseføretak eig, og for pasientar i private helseinstitusjonar som har avtale med regionale helseføretak, gjeld opplæringslova § 13-3a.
- e. I tvilstilfelle avgjer Fylkesmannen i det fylket der barnet oppheld seg, kven som er ansvarleg for kostnadene.

2. DEFINISJONER

- **Omsorgskommune** er den kommunen som etter lov om barneverntjenester har det økonomiske ansvaret for disse barna.
I forskrift til opplæringsloven er dette omtalt som «den kommunen som ber det økonomiske ansvaret» og «bustadkommunen».
- **Oppholdskommune** er den kommunen der barnet nå bor og går på skole.
I forskrift til opplæringsloven er dette omtalt som «den kommunen der eleven har opphald» og «vertskommunen».
- **Skolen der barnet kom fra** er den skolen barnet gikk på - altså før det ble plassert av barnevernet.
- **Ny skole** er den skolen barnet nå går på i oppholdskommunen.

3. RUTINER VED FLYTTING

Barnevernet i omsorgskommunen:

- sender melding så raskt som mulig etter plasseringen av barnet til skolen der barnet kom fra og til ny skole med kopi til adm. skoleeier i omsorgskommunen.
- skal alltid melde flytting til folkeregisteret når et barn flytter ut av kommunen.

Skolen der barnet kom fra:

- sender flyttemelding «på ordinær måte» til ny skole inkl. vedlegg fra elevmappa i hht. samtykke fra barnevernet i omsorgskommunen.

4. ELEVER MED BEHOV FOR SPESIALUNDERVISNING

Det vises til opplæringsloven kap. 5 og «Veilederen spesialundervisning».

Dersom barnevernet har overtatt omsorgen for barnet, er det barnevernet som har ansvar for den daglige omsorgen. I praksis utøves denne av fosterforeldrene, s.a. det er fosterforeldrene som samtykker til sakkyndig vurdering og spesialundervisning.

4.1 Samtykke til sakkyndig vurdering

Barnevernet i omsorgskommunen/fosterforeldrene henviser barnet til PPT for vurdering av behovet for spesialundervisning, jf. opplæringsloven § 5-4 andre ledd.

Barnevernet i omsorgskommunen i samarbeid med ny skole veileder fosterforeldrene.

4.2 Sakkyndig vurdering

PPT i oppholdskommunen er i henhold til forskrift til opplæringsloven § 18-1 sakkyndig instans, og utarbeider sakkyndig vurdering, jf. opplæringsloven § 5-6 andre ledd.

Sakkyndig vurdering sendes barnevernet i omsorgskommunen/fosterforeldrene, med kopi til ny skole og adm. skoleeier i omsorgskommunen.

4.3 Samtykke til vedtak om spesialundervisning

Barnevernet i omsorgskommunen/fosterforeldrene gir samtykke til vedtak om spesialundervisning til adm. skoleeier i omsorgskommunen, jf. opplæringsloven § 5-4 andre ledd.

Dette gjøres så raskt som mulig etter at sakkyndig vurdering foreligger, og for nytt skoleår helst innen 1. mai. Barnevernet i omsorgskommunen i samarbeid med ny skole veileder fosterforeldrene.

Dersom barnet har spesialundervisning på plasseringstidspunktet, sørger barnevernet i omsorgskommunen for at ny skole får tilsendt den sakkyndige vurderinga som foreligger. Ny utredning gjøres av PPT i oppholdskommunen.

4.4 Enkeltvedtak om spesialundervisning

fattes av adm. skoleeier i omsorgskommunen og stiles til barnevernet i omsorgskommunen evt. med kopi til fosterforeldrene, jf. opplæringsloven §§ 5-1, 5-3 og 5-4.

Dette gjøres så raskt som mulig etter at samtykke til spesialundervisning foreligger og for nytt skoleår helst innen 1. juni.

Kopi sendes ny skole og adm. skoleeier i oppholdskommunen.

Følgende dokumenter må foreligge før vedtak kan fattes:

- *Samtykke til vedtak om spesialundervisning*
- *Sakkyndig vurdering*
- *Den siste tilgjengelige årsrapporten*

4.5 REFUSJONGARANTI

Adm. skoleeier i omsorgskommunen gir refusjonsgaranti for spesialundervisninga til adm. skoleeier i oppholdskommunen samtidig med at det fattes enkeltvedtak om spesialundervisning.

4.6 Individuell opplæringsplan (IOP)

- utarbeides av ny skole, jf. opplæringsloven § 5-5.

Denne sendes barnevernet i omsorgskommunen/fosterforeldrene og adm. skoleeier i omsorgskommunen innen 1. oktober eller senest en måned etter at vedtaket er fattet hvert skoleår.

4.7 Årsrapport

- utarbeides av ny skole, jf. opplæringsloven § 5-5.

Denne sendes barnevernet i omsorgskommunen evt. med kopi til fosterforeldrene og adm. skoleeier i omsorgskommunen innen 15. juni hvert skoleår.

5. UMIDDELBAR INNSATS AV TILTAK

Her beskrives en intensjon – ikke en forpliktelse:

I noen tilfeller – spesielt ved hasteplassering i beredskapshjem – kan det være behov for å sette inn hjelpetiltak fra dag én for å kunne ivareta «barnets beste» jf. Barnekonvensjonen, og for at relasjoner til medelever, foresatte og ansatte ved skolen ikke skal settes på prøve. I slike tilfeller kan det inngås avtale mellom oppholdskommunen og adm. skoleeier i omsorgskommunen om refusjon av hjelpetiltak for en tidsavgrenset periode i påvente av barnet er testbart, at PPT har kapasitet til utredning og/eller at de nødvendige formaliteter inkl. enkeltvedtak /refusjonsgaranti er ordnet.

Dette er hjemlet i opplæringsloven § 1-4:

Tidleg innsats på 1. til 4. trinn

På 1. til 4. årstrinn skal skolen sørge for at elevar som står i fare for å bli hengande etter i lesing, skriving eller rekning, raskt får eigna intensiv opplæring slik at forventa progresjon blir nådd. Om omsynet til eleven sitt beste talar for det, kan den intensive opplæringa i ein kort periode givast som eineundervisning.

6. ELEVER MED BEHOV FOR SÆRSKILT SPRÅK-OPPLÆRING

Opplæringsloven § 2-8:

Særskild språkopplæring for elevar frå språklege minoritetar

Elevar i grunnskolen med anna morsmål enn norsk og samisk har rett til særskild norskopplæring til dei har tilstrekkeleg dugleik i norsk til å følgje den vanlege opplæringa i skolen. Om nødvendig har slike elevar også rett til morsmålsopplæring, tospråkleg fagopplæring eller begge delar.

Det søkes, fattes vedtak om og gis refusjonsgaranti på tilsvarende måte som for spesialundervisning.

7. REFUSJONGARANTI

Adm. skoleeier i omsorgskommunen gir refusjonsgaranti med bakgrunn i enkeltvedtak om spesialundervisning/særskilt språkopplæring. Det skal brukes årstimer (60-minutters enheter) i enkeltvedtaket og som grunnlag for beregning av refusjon.

Refusjonen gis med bakgrunn i vedlegget til søknad om ressurser til spesialundervisning fra ny skole: «**Opplysninger vedrørende organisering av det spesialpedagogiske arbeidet**».

Eks. elevtimer

En elev har 190 årstimer spesialundervisning og 304 årstimer med assistent. Dette innebærer ikke nødvendigvis at omsorgskommunen skal dekke kostnadene for disse timene fullt ut. Dette betinger:

- at den sakkyndige vurderingen uttrykkelig sier at det skal være 1:1 oppfølging (både mht. pedagog og assistent)
- eller at det ikke er noen andre elever som kan ha nytte av denne undervisningen

Det må i så fall avklares i dialog mellom omsorgskommunen og ny skole, og da må IOP og årsrapport dokumentere at eleven skal ha/har hatt individuell oppfølging av lærer/assistent disse timene.

8. SFO

SFO er ikke en del av den obligatoriske opplæringa, men regnes som et «fritidstilbud» som ny skole inngår avtale om med barnevernet i omsorgskommunen og som således faktureres særskilt.

For at barnet skal kunne ha et tilfredsstillende tilbud på SFO kan det også her være behov for styrket bemanning – enten med bakgrunn i sakkyndig vurdering eller en selvstendig vurdering av barnevernet i omsorgskommunen. Refusjonskrav for denne styrkede bemanningen stiles til og faktureres barnevernet i omsorgskommunen.

9. REFUSJONER

9.1 Refusjon for skoleplass

I forskriften § 18-1 c) heter det:

Om ikkje anna blir avtalt, skal den kommunen som ber det økonomiske ansvaret, betale for vanleg undervisning det som ein elev i den kommunen der eleven har opphald, kostar i gjennomsnitt.

Oppholdskommunen sender refusjonskrav til **omsorgskommunen** for skoleplass. Det er nøkkeltallet "Korrigerte brutto driftsutgifter til grunnskole, skolelokaler og skoleskyss (202, 222, 223), per elev konsern" som skal benyttes.

9.2 Satser for spesialundervisning skoleåret 2023/2024

	1 uketime	1 årstime
Pedagogtime barnetrinn		
60 minutter	1.237	47.004
Pedagogtime ungdomstrinn		
60 minutter	1.423	54.084
Annen høyskoleutdanning		
60 minutter	472	17.941
Assistenttime grunnskole		
60 minutter	404	15363

Satsene er beregnet på denne måten:

- **Pedagog:**

Garantert minstelønn for adjunkt med tilleggsutdanning med 16 års ansiennitet.

- Barnetrinnet: Årslønn / 741 (leseplikt) + 40 % sosiale kostnader
- Ungdomstrinnet: Årslønn / 644 (leseplikt) + 40 % sosiale kostnader

- **Annen høyskoleutdanning** (miljøterapeut, vernepleier o.l.)
Garantert minstelønn for stillinger med krav om 3-årig U/H-utdanning med 16 års ansiennitet.
- **Assistent/barne- og ungdomsarbeider:**
Garantert minstelønn for fagarbeiderstilling med 16 års ansiennitet.
Beregning: Årslønn / 1687,5 (årstimetall pr. årsverk) + 40 % sosiale kostnader

Behov for dekning av **merutgifter til ekstraordinær skoleskys** avtales i det enkelte tilfelle mellom omsorgskommunen og oppholdskommunen.

9.3 Refusjonskrav

Det er hensiktsmessig at kommunen bruker samme andel for fordeling av skoleårskostnadene mellom høst og vår mtp. periodisering i budsjett.

- Det brukes 5/12 for beregning av refusjon for høsten og 7/12 for våren.
- Refusjonskravene skal være omsorgskommunen i hende:
  - innen 1. desember for høsten.
  - innen 15. juni for våren.

9.4 Opphør av refusjon

Dersom eleven flytter midt i skoleåret opphører **refusjon av skoleplass** (grunnsatsen) umiddelbart.

Refusjon for spesialundervisning kan kreves inntil 3 mnd. etter flytting med bakgrunn i avtale mellom omsorgskommunen og oppholdskommunen, dersom oppholdskommunen ikke kan nytte denne personalressursen på annen måte.

9.4 Oppdatering

Det er arbeidsbesparende at KS har ansvar for å fastsette felles satser for refusjon all den tid alle kommunene har samme minstelønnstabell å forholde seg til.

KS er ansvarlig for at refusjonssatsene oppdateres så snart som mulig etter lønnsoppgjøret hver vår og sender melding til Viken-kommunene.
Disse satsene gjelder for det kommende skoleåret.

10. SØKNADSSKJEMA og VEDLEGG

Vedlagte søknadsskjema benyttes når barnevernet i omsorgskommunen/fosterforeldrene samtykker til vedtak om spesialundervisning.

Vedlegget benyttes når skolen i oppholdskommunen søker omsorgskommunen om refusjon for spesialundervisning og for å dokumentere størrelsen på refusjonskravet.

11. IKRAFTTREDELSE

Disse rutinene trer i kraft 01.08.23.

Vedtak og refusjonsgarantier for neste skoleår som gis etter disse retningslinjene våren 2023 behandles i tråd med disse.